

PM

Förslag om indragning av allmän väg

Del av väg 744, Skönadal, Ystad kommun, Skåne län

Ärendenummer TRV 2025/47643

Förslag om indragning av del av allmän väg 744, sträckan från väg 745 till väg 746, Ystad kommun, Skåne län

Trafikverket Södra regionens förslag

Väghållningsmyndigheten, Trafikverket Södra regionen, föreslår att del av väg 744, 20 meter in från väg 745 och fram till väg 746, Ystad kommun, Skåne län dras in från att vara allmän väg och därmed upphör allmänt underhåll.

Motivering till förslaget

En väg får dras in, om den efter tillkomsten av en ny väg eller av något annat skäl inte längre behövs för det allmänna och åtgärden medför endast ringa olägenhet för bygden, Väglagen 1971:948, 25 §.

Vägen behövs nu inte längre för det allmänna

Den berörda delen av väg 744 går mellan de statliga vägarna väg 745 och väg 746. Vägsträckan har idag inte någon allmän inrättning, med allmän inrättning menas en anläggning med betydelse för de allmänna kommunikationerna eller annan anläggning som är av intresse för allmänheten.

Fortifikationsverket har tidigare haft en större anläggning på en fastighet i anslutning till den berörda delen av väg 744. Anläggningen användes av Försvarsmakten. Anläggningen är plomberad och återlämnad till fastighetsägaren. Anledningen till att vägen år 1944 blev, och fortsatt är, statlig kan förmodas vara till följd av Försvarsmaktens behov av att nyttja vägsträckan.

Årsdygnstrafiken, ÅDT, på sträckan är 25 stycken fordon per dygn varav 3 stycken är tung trafik. Mängden trafik är låg och årsdygnstrafiken visar inte på att vägen används av ett större område utan tyder på att den största mängden trafik är huvudsakligen lokalt alstrad trafik. Väghållningsmyndighetens bedömning är att den berörda sträckan av väg 744 inte längre behövs för det allmänna i och med att vägens funktion idag är som utfartsväg med huvudsaklig nytta för de boende utmed vägen.

Åtgärden medför endast ringa olägenhet för bygden

Väghållningsmyndigheten anser att en indragning av den berörda delen av väg 744 endast medför en ringa olägenhet för bygden. Med "bygden" menas ett bebyggt område på landsbygden, som enligt tradition utgör en historisk, kulturell och geografisk enhet. Bygden är således inte synonymt med t.ex. by eller med det närmaste området utmed en viss väg utan syftar till kommunikationerna till ett större område. Bygden i detta fall avses vara område Svarte i väst och Ruuthsbo i öst.

Skapat av
Björling Sofie, PLSöru

Dokumentdatum
2025-09-26

Det finns ett tätt allmänt vägnät i närområdet till den berörda delen av väg 744 som bedöms som tillräckligt. Omvägen att köra söderut via de allmänna vägarna 9, 745 och 746 är cirka 2000 meter längre än att köra på väg 744, vilket inte kan anses som oskäligen omvägar.

Den berörda delen av väg 744 skiljer sig inte från andra liknande vägar som idag är enskilda. Underhållet som vägen krävs är av normalgraden och den ekonomiska underhållsbördan bedöms inte överstiga vad som är normalt vid enskild väghållning för jämförbara vägar.

På den berörda delen av väg 744 finns en bro över Skönadalsdammen. Bron består av en enklare konstruktion med begränsade underhållskostnader. Brokonstruktionen ligger på dammvallen som utgör en del av Skönadalsdammen. Trafikverket har haft ansvaret för brokonstruktionen, och fastighetsägare som äger bland annat dammvallen ansvarar för dammvallen. Utgångspunkten är att ansvaret för brokonstruktionen övergår till den nya väghållaren vid förändrat väghållaransvar. För bron finns inget vattenrättsligt ansvar att lämna över till följd av att bron inte är uppförd genom en vattenverksamhet, som avses i 11 kap 3 miljöbalken. Till följd av att bron består av en enklare konstruktion bedöms den ekonomiska underhållsbördan för underhåll av bron vara ringa och att underhållet för bron inte är en för stor belastning för de enskilda.

Sammantaget gör Trafikverket Södra regionen bedömningen att den berörda delen av väg 744 inte längre behövs för det allmänna och att en indragning av den berörda sträckan av väg 744 från allmän statlig väg till enskild väg endast medför ringa olägenhet för bygden.

Generellt om allmänna vägar

Det huvudsakliga syftet med allmänna statliga vägar är att förbinda olika målpunkter eller orter med varandra. Förbindelsebehovet är det övergripande kriteriet och sådana vägar ska därför normalt vara allmänna, om inte vägnätet är tillräckligt tätt ändå. Trafiken längs en förbindelseled får inte heller vara alltför ringa. Utfartsvägar är normalt enskilda och kräver starkare skäl för att förändras eller vara allmänna vägar.

Väghållningsmyndigheten har bland annat till uppgift att föreslå förändringar av ansvaret för väghållningen på de allmänna vägarna. Detta kan till exempel vara om en vägs funktion har förändrats.

Lagstiftning

En allmän väg får enligt 25 § väglagen dras in om den efter tillkomsten av en ny väg eller av något annat skäl inte längre behövs för det allmänna samt att åtgärden medför högst ringa olägenhet för bygden. Indragning innebär att väghållaransvaret ändras från allmänt till enskilt.

Bakgrund till förslaget

Trafikverket har varit väghållare för den avsedda vägen sedan 1944, då vägen övergick i allmän väghållning. Vägen med tillhörande bro korsar Sköndalsdammen. Dammen bedöms ha anlagts av markägaren under 1800-talet. Markägaren har enligt vattendom, från 2002, rätt att ta ut vatten ur dammen för bevattning.

Under 2010-2011 uppkom oro för att dammen skulle brista och med anledning av detta beslutade Länsstyrelsen om tillsyn och egenkontroll av dammen, som riktades mot markägaren. Markägaren överklagade beslutet till Mark- och miljödomstolen och utfallet blev att Trafikverket skulle betraktas som den vattenrättslige ägaren av anläggningen.

Domskal, mål nr M 3323-11:

"...dåvarande Vägförvaltningen i Malmöhus län har anlagt en ny bro och byggt om utloppet från Skönadalsdammen i enlighet med ritningar från den 22 juni 1954. Vidare framgår att vägkroppen som också utgör själva dammkonstruktionen byggts om på en sträcka av ca 200 m."

"Eftersom hela dammkonstruktionen med tillhörande utskov är en integrerad del av vägkroppen och uppenbart ligger helt inom vägområdet och dessutom är uppförd och ombyggd av den dåvarande Vägförvaltningen i Malmöhus län, finner mark- och miljödomstolen att det numera är Trafikverket som ska betraktas som den vattenrättslige ägaren av anläggningen."

Länsstyrelsen förelade år 2023 Trafikverket att som verksamhetsutövare och dammsäkerhetsansvarig för Skönadalsdammen att ansöka om tillstånd hos mark- och miljödomstolen för att utföra dammsäkerhetshöjande åtgärder, eller ansöka om tillstånd för utrivning. Trafikverket överklagade Länsstyrelsens beslut till mark- och miljödomstolen och utfallet blev att Trafikverket inte längre ska betraktas som ägare eller underhållsansvarig för Skönadalsdammen.

Domskal, mål nr M 4068-23:

"... de arbeten som Trafikverket har utfört på bron över Svartån inte har ändrat dammkroppen, sänkt tröskeln eller påverkat dämningshöjden på Skönadalsdammen."

"Domstolen gör bedömningen att Trafikverket inte i någon del kan anses ha tagit tillståndet från 1954 i anspråk. Ägandet av dammanläggningen kan därmed inte anses ha övergått på Trafikverket. Inte heller har ett underhållsansvar för dammanläggningen uppstått."

"Sammanfattningsvis gör mark- och miljödomstolen bedömningen att Trafikverket inte är rätt adressat för det överklagade föreläggandet. Länsstyrelsens beslut ska därför upphävas."

Trafikverket har som uppgift att kontinuerligt se över vilka vägar som kan vara föremål för förändrat väghållaransvar, ur ett rationellt- och samhällsekonomiskt effektivt väghållarperspektiv. Efter att det säkerställts enligt ovanstående dom att Trafikverket inte äger eller har ett underhållsansvar för dammanläggningen har

väghållningsmyndigheten utrett frågan om vem som bör vara väghållare för den berörda vägsträckan. Resultatet av denna utredning grundar sig i detta PM. Trafikverket Södra Regionen anser att den berörda vägsträckan inte innehar någon allmän inrättning utan utgör en utfartsväg med huvudsaklig nytta för de boende utmed vägen, och därmed inte behöver vara allmän väg. Sammantaget är ÅDT:n för vägen låg och det finns skälig omväg på omkringliggande allmänna vägar, samtidigt som underhållsbördan bedöms vara rimlig.

Beskrivning och fakta om vägen

- Berörd del av väg 744 ansluter i väst till väg 745 och i öst till väg 746.
- Vägens huvudsakliga funktion är som utfartsväg, med främst betydelse för fastighetsägarna i direkt närhet till vägen.
- Vägens längd är cirka 1,2 kilometer.
- Större delen av vägens bredd är mindre än 3,5 meter bred, en mindre del av vägen längst västerut, i anslutning till Svarte, är 3,6–6,5 meter bred.
- Vägens slitlager består till största del av grus, mindre del av vägen, i anslutning till Svarte samt på respektive sida om bron är asfalterad.
- Vägens funktionella vägklass är 5, vilket är baserat på hur viktig en väg är för det totala vägnätets förbindelsemöjligheter. Klasserna är 0-9, där klass 0 är de viktigaste vägarna och klass 9 de minst viktiga vägarna.
- Vägens bärighetsklass är BK 1.
- Beläggningen på respektive sida om bron gjordes 1984, kompletterande beläggning genomfördes 2008. Trafikverket har underhållit vägen enligt sin standard, vägen är därmed i normal standard.
- Högsta tillåtna hastighet på den berörda vägsträckan är 70km/h.
- Årsmedelsdygnstrafik, ÅDT – som visar fordon per dygn enligt trafikmätning är 25 stycken fordon, varav 3 stycken är tung trafik.
- Inga allmänna vägar ansluter utmed den berörda delen av väg 744. Däremot så ansluter ett par mindre enskilda vägar, där samtliga anslutande vägar är mindre grusvägar som försörjer 1 till 3 fastigheter.
- Vägen ligger inte inom ett kommunalt väghållningsområde.
- Vägen ligger utom detaljplanlagt område, men ansluter i väster till stadsplanlagt område som anger Ystad kommun som huvudman. Detaljplanen reglerar bland annat de första 20 meterna in till den berörda delen av väg 744. Det anses inte vara rationellt att Ystad kommun ska drifta 20 meter av den berörda vägen, utan det är bättre att denna del kvarstår i statlig väghållning.

- Det finns skälig omväg på befintliga allmänna statliga vägar, söder om återfinns en omväg som är cirka 2 km och norr om är omvägen cirka 3km.
- Det finns inga allmänna inrättningar vid eller i anslutning till vägen.
- På berörd vägsträcka finns en bro som går över Skönadalsdammen. Bron byggdes 1958 och förbättringar av bron och broräcken gjordes 2017. Bron består av en balkbro med grundbalkar av stål och med en brobaneplatta av trä, bron är fritt upplagd på intilliggande konstruktion som utgörs av dammvallen som ägs av fastighetsägaren. Bron driftas idag av Trafikverket. Bron är en enklare konstruktion och underhållskostnaderna är begränsade. Ansvar för brokonstruktionen övergår till den nya väghållaren vid förändrat väghållaransvar. Bron har inte tillkommit genom en vattenverksamhet, som avses i 11 kap 3 miljöbalken, vilket innebär att det inte finns något vattenrättsligt ansvar att föra över till en ny väghållare.
- På berörd vägsträcka finns även en vägtrumma som övergår till den enskilda väghållaren vid förändrat väghållaransvar.

Sakägare/vägintrössenter

Vägintrössenter är framförallt de fastighetsägare som har ett självständigt och varaktigt behov av att nyttja vägen. Antalet fastboende längs en väg är därför en lämplig utgångspunkt för att bedöma antalet intrössenter. Företag eller sammanslutningar, för vilka vägen är av stadigvarande betydelse, räknas som en intrössent. Kravet är också att dessa har ett självständigt intresse av vägen. De som besöker en kommersiell inrättning (t ex ett värdshus/restaurang) räknas inte som intrössenter. Däremot räknas själva företaget som en intrössent. All trafik som verksamheten genererar (besökare, transporter och anställda) räknas som lokalt alstrad trafik.

Sakägarförteckningen har i detta fall avgränsats till de fastigheter som ligger i direkt närhet till berörd vägsträcka, samt de fastigheter som har anslutande vägar till den berörda vägsträckan, se Bilaga 1 för karta på avsett område. Utmed den berörda delen av väg 744 finns 10 fastigheter med 9 olika ägare. Bedömningen är att det finns totalt 9 intrössenter.

Den fortsatta handläggningen

Utredningen är beskriven i denna promemoria. Den skickas på remiss till berörda sakägare, Ystad kommun, andra myndigheter som är berörda samt övriga som kan bidra med upplysningar.

Väghållningsmyndigheten, Trafikverket Södra regionen, sammanställer de inkomna synpunkterna i ett granskningsutlåtande. Därefter ska länsstyrelsen yttra sig över förslaget med stöd av samtliga handlingar i ärendet.

Skapat av
Björling Sofie, PLsöru

Dokumentdatum
2025-09-26

Väghållningsmyndigheten, Trafikverket Södra regionen, överlämnar därefter ärendet till Trafikverket på central nivå för beslut.

Efter ett eventuellt indragningsbeslut med laga kraft

Vägen upphör juridiskt att vara allmän väg när ett beslut om indragning vinner laga kraft, om inte annat angetts i beslutet.

Vid ett eventuellt indragningsbeslut kommer väghållningsmyndigheten, Trafikverket Södra regionen, att söka och bekosta en anläggningsförrättning av Lantmäteriet, för att ordna den framtida väghållningen. Den nya väghållaren kommer att få skälig tid på sig att ordna väghållningen vilket sker efter det att en anläggningsförrättning har vunnit laga kraft. Trafikverket sköter väghållningen tills det finns en ny väghållare, om detta sker inom rimlig tid.

Väghållningsmyndigheten, Trafikverket Södra regionen, kommer också i samråd med den nya väghållaren att besikta vägen och utföra den upprustning av eventuellt eftersatt underhåll som behövs och en eventuell anpassning till en standard för enskild väg. Den praktiska överlämningen av vägen till den nya väghållaren sker därefter. Tidpunkten för överlämnande till ny väghållare ligger normalt tre månader framåt i tiden från det att de berörda meddelats om detta.

I beslutet vid indragning ingår alla eventuella väganordningar, som i dag är statliga, som t ex räcken, skyltar m.m. och tillfaller därmed den nya väghållaren, om inte annat angetts i beslutet.

Bilagor

Följande bilagor bifogas utredningen:

Bilaga 1: Kartor

Bilaga 2: Bilder

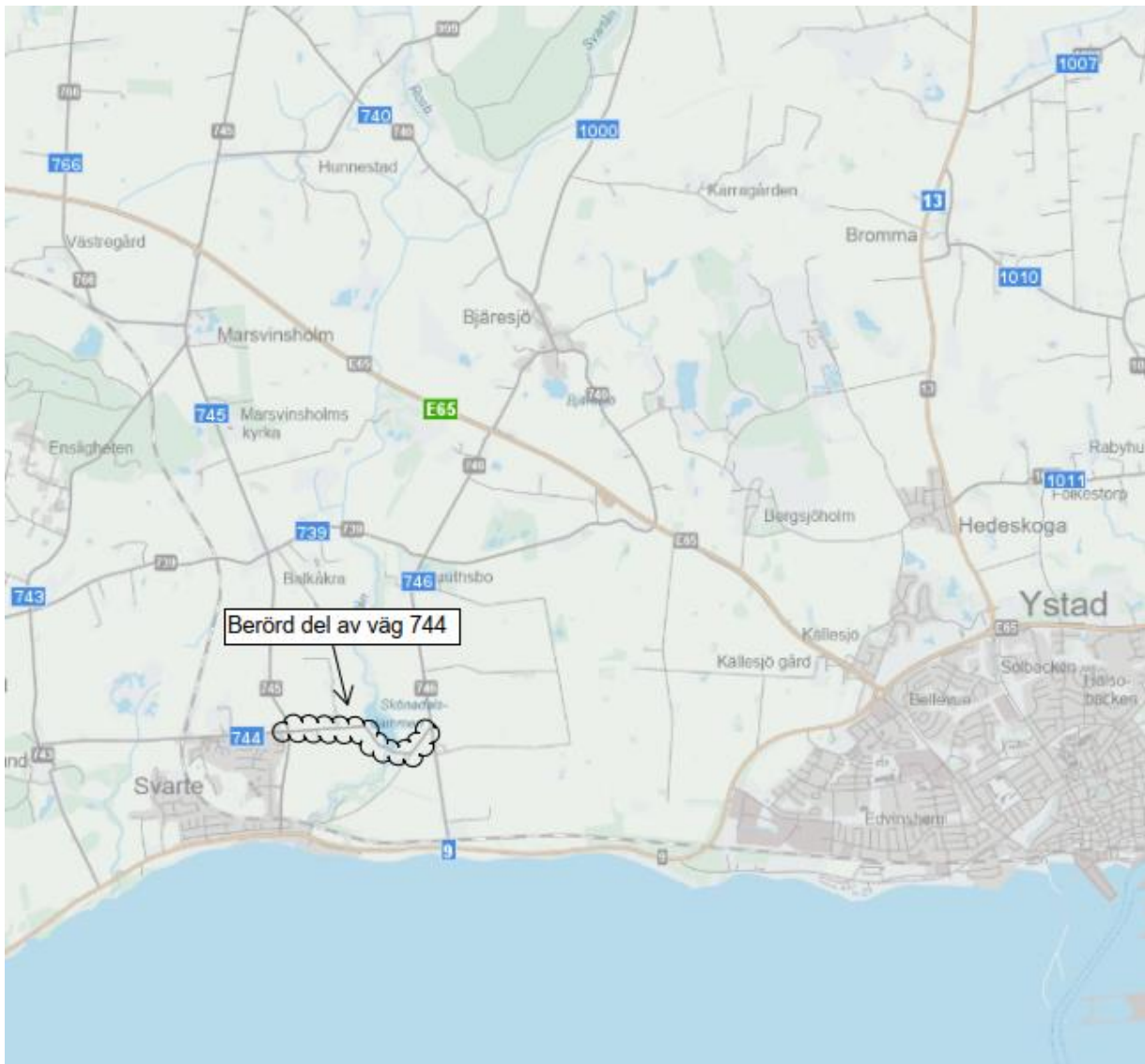
Bilaga 3: Sändlista

Dokumentegenskaper: Skapat av Björling Sofie, PLsöru Ärendenummer TRV 2025/47643, Dokumentdatum 2025-09-26, Konfidentialitetsnivå 1 Ej känslig, Dokumenttyp PM.

Ovanstående textfält är endast avsett att läsas digitalt och får ej tas bort. Det innehåller uppgifter från sidhuvudet och gör att dokumentets egenskaper blir tillgängliga enligt Lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.

Förslag om indragning av del av allmän väg 744, sträckan från väg 745 till väg 746,
Ystad kommun, Skåne län

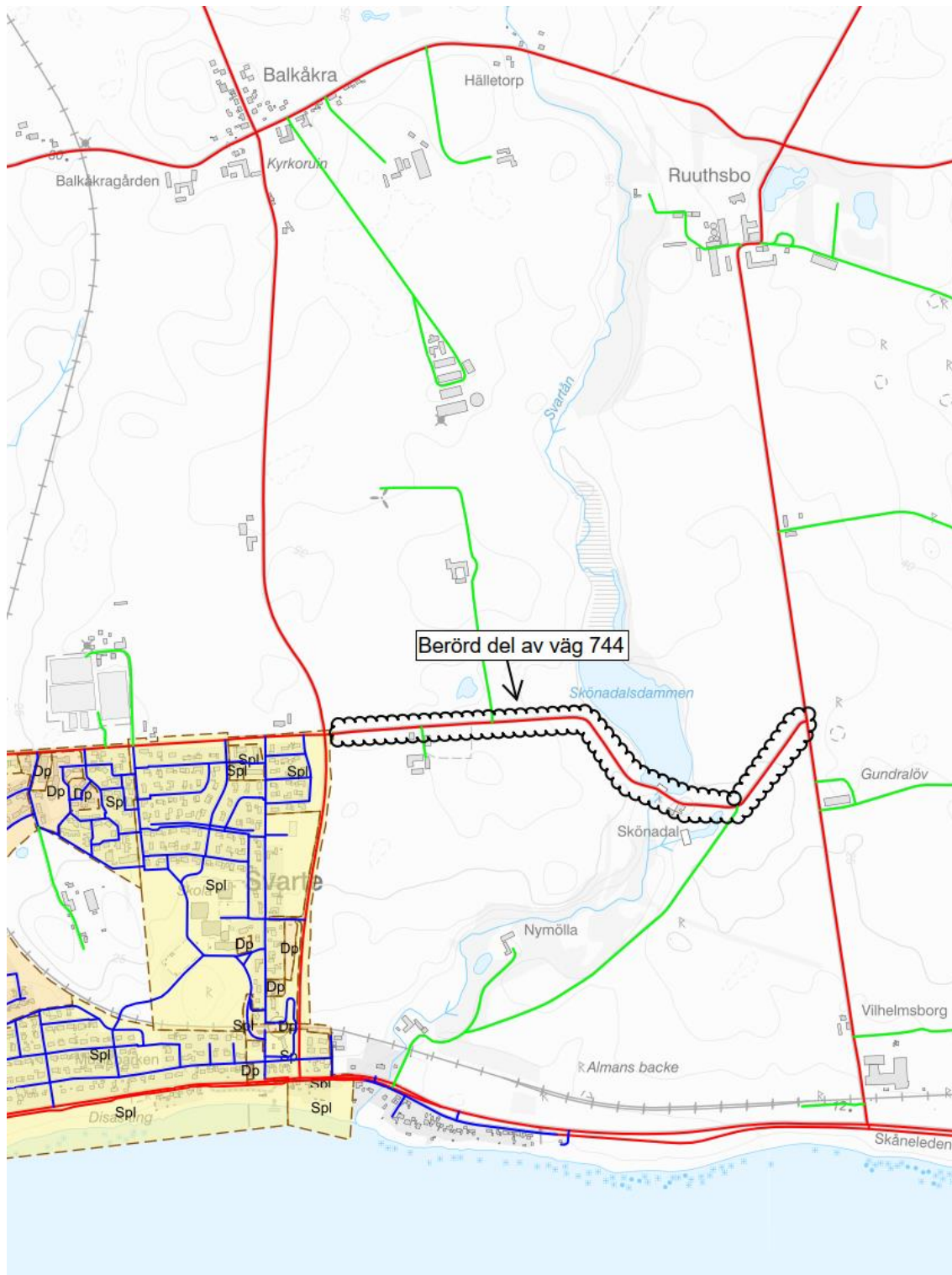
Bilaga 1 – Kartor

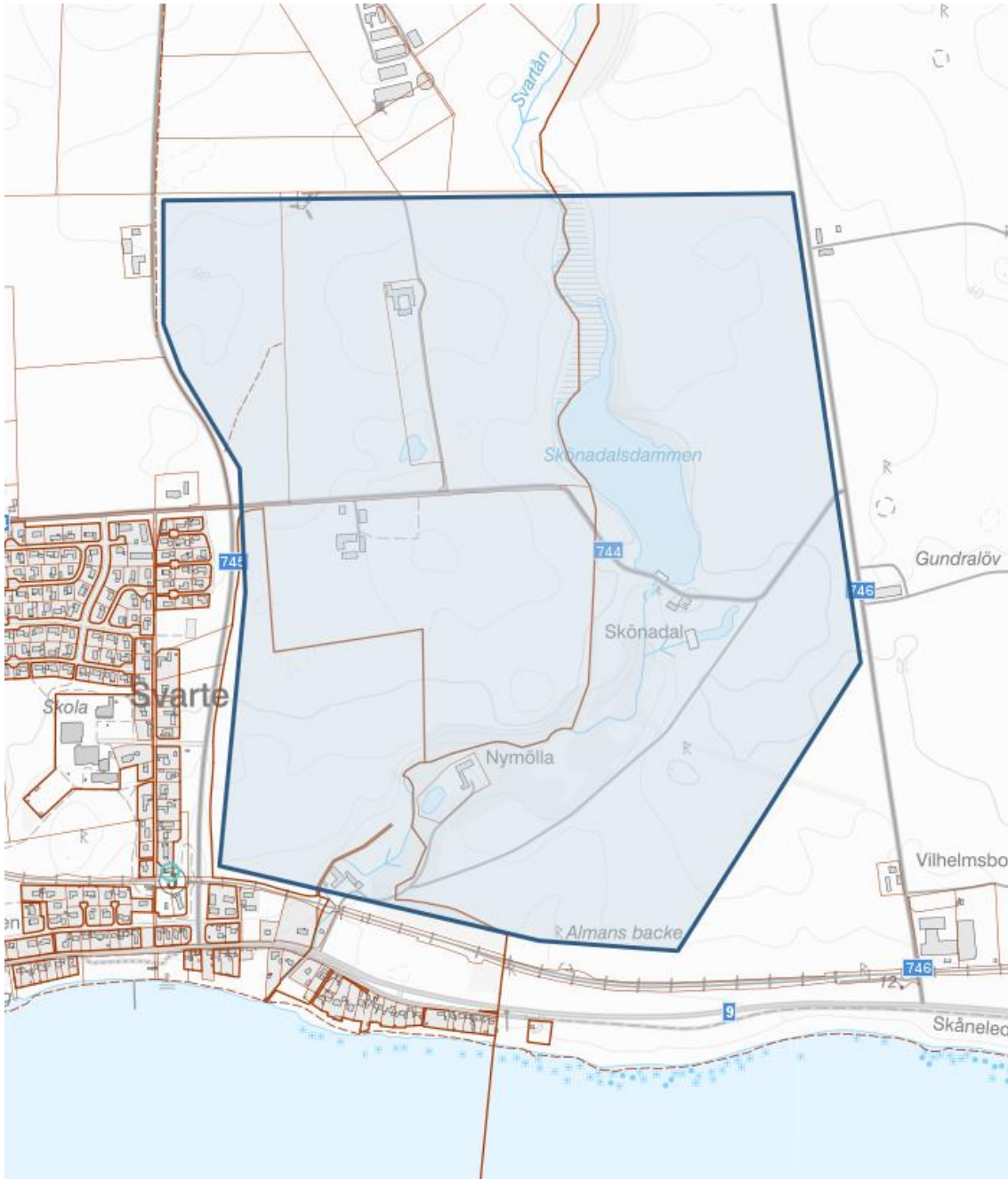
Figur 1 Översiktskarta

Skapat av
Björling Sofie, PLsöru

Dokumentdatum
2025-09-26

Figur 2 Karta över berörd del av väg 744 med befintliga väghållningsansvar. Röda vägar är statliga vägar, blå är kommunala vägar och gröna är enskilda vägar. Inringad sträcka är den väg som föreslås bli enskild.

Figur 3 Båtnadsområde, vilket innebär att fastigheter inom blåmarkerat område kommer att höras under samråd. Båtnadsområde, vilket innebär att fastigheter inom blåmarkerat område kommer att höras under samråd.

Bilaga 2– Bilder

Bild 1 Del av berörd vägsträcka, från Svarte i riktning mot Skönadal.

Bild 2 Grusvägen övergår till asfalterad väg. Skönadalsdammen till vänster i bild.

Bild 3 Skönadalsdammen till vänster, bron syns längre fram i bild.

Bild 4 Bron vid Skönadalsdammen

Skapat av
Björling Sofie, PLsöru

Dokumentdatum
2025-09-26

Bild 5 Bron från sidan, som visar mer av brons konstruktion.

Bild 6 Vägen övergår till grus. Längre fram i bild syn fortsätter vägen till vänster till anslutning mot väg 746, till höger ansluter en enskild väg.

Skapat av
Björling Sofie, PLSöru

Dokumentdatum
2025-09-26

Bild 7 Anslutning till enskild väg. Den enskilda vägen ansluter även till väg 9 i söder.